

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty

Účastníci: Ing. Ondřej Peč, ČIŽP, OMOB a CITES

Místo pracovní cesty: Lyon, Francie

Datum: 10. 12. - 16. 12. 2023

Časový průběh cesty:

10. 12. 2023 – odlet z Prahy

11. – 15. 12. 2022 – Zasedání výboru Interpol Wildlife Crime Working Group (dále jen WCWG). Setkání členů pracovní skupiny, výměna zkušeností z oblasti Wildlife crime, koordinace společných aktivit a prezentace ukázkových případů roku 2023.

16. 12. 2023 – Ukončení pracovní cesty

Anotace:

Ve dnech 11. – 15. 12. 2023 se ve francouzském Lyonu konalo zasedání pracovní skupiny koordinované Interpolem se zaměřením na tzv. Wildlife crime, tedy kriminalitu páchanou na živočišných a rostlinných druzích. Do centrály Interpolu se sjelo 160 zástupců z 56 zemí světa, kteří si navzájem vyměňovali zkušenosti z oblasti prosazování práva a potírání ilegálního obchodu s chráněnými druhy či se zabývali koordinací současných a plánováním budoucích mezinárodních vyšetřovacích aktivit a operací.

Zasedání výboru WCWG mělo nejčastěji formu konference, kdy jednotliví zástupci law enforcementu, vládního sektoru a tzv. civil society prezentovali své úspěchy, nápady a znalosti, které by měly v příštím roce vést k úspěšnějšímu a efektivnějšímu boji proti ilegálnímu obchodu s chráněnými druhy.

Zástupci law enforcementu z řad policejních a kriminalistických složek, celníků a inspektorů prezentovali případy, které byly v uplynulém roce řešeny na jejich území. Vládní zástupci (tzv. government society) zase prezentovali témata týkající se zejména změn legislativy zúčastněných zemí a budoucích koncepcí vedoucích k efektivnějšímu monitoringu přeshraničního a vnitrostátního obchodu. Neméně důležitou roli ve výboru WCWG hrají zástupci tzv. civil society, tedy nestátních sektorů, nejčastěji z řad nevládních a příspěvkových organizací, univerzit a jiných odborných institucí. Ti ostatním účastníkům předávali především odborné know-how bezpodmínečně potřebné k porozumění a správnému uchopení celé agendy Wildlife crime.

Podrobný popis výsledků:

V rámci mítinku se uskutečnilo 11 sezení, která měla za cíl prezentovat a předat ucelený pohled na jedno určité téma. Na základě složení letošních sezení lze prohlásit, že byl kladen zvlášť velký důraz na využívání moderních technologií a umělé inteligence pro vyšetřování a monitoring ilegálního obchodu s chráněnými, ale i nechráněnými druhy živočichů. Využití moderních technologií se stává nepostradatelnou součástí boje proti organizovanému zločinu po celém světě. V Africe a Austrálii se dopravní kargo kontejnery kontrolují plošnými rentgeny, které ze všech stran kontejner naskenují a za pomoci umělé inteligence odhadnou, co za ilegální materiál by se zde mohlo ukrývat. Na rozdíl od Afriky, kde úředníci na hranicích a celnicích bojují s korupcí, se v Austrálii a jihovýchodní Asii ukazují plošné rentgeny jako účinná a téměř bezchybná metoda odhalení slonoviny, nosorožčích klů nebo oslích kůží, jejichž ilegální obchod meziročně stoupá. K dalším technologiím, s jejichž pomocí lze zjistit složení obsahu kontejneru, jsou vzduchová čerpadla, která nasají vzduch z kontejneru a za pomoci genetických reakcí a analýz přesně analyzují, zda a jaké organické komodity se mezi textilem a spotřebním zbožím skrývají.

Samotné rozkrývání organizovaných skupin se z offline prostředí a terénu pomalu přesouvá do online prostředí. Veškeré úspěchy, spojené s dopadením překupníků a pytláků, zahrnovaly infiltraci vyšetřovatelů do uzavřených internetových skupin. Stěžejními sociálními sítěmi pro ilegální obchod s chráněnými druhy jsou TikTok a Telegram. Nejvytíženějším prodejním portálem je EBay, který proti Wildlife kriminalitě bojuje zejména plošným zákazem využívání některých klíčových slov (např. ivory,

tusks, elephant bones...) a vyhledáváním ilegálního zboží za pomoci obrazové determinace, kterou provádí umělá inteligence.

Další sezení se zaměřovala na boj s pytláctvím ve střední a západní Africe, na změny v četnosti výskytu žraloků a distribuce žraločích ploutví po asijských regionech či na pokrok ilegálního obchodu a transportu s kůžemi oslů afrických a domácích. Velké úspěchy zaznamenaly policejní složky v Brazílii, které rozkryly mezinárodní síť pašeráků drobných terarijních zvířat s přímou návazností na nejmenované české subjekty.

V rámci konference se prezentovaly a diskutovaly výsledky Operace Thunder 2023, tedy stěžejní akce koordinované WCWG. Během měsíce října se policejní, inspektorské a celní aktivity zaměřily právě na odhalování ilegálního obchodu, transportu a nezákonného držení a nakládání s ohroženými druhy zvířat a rostlin. Snahy Interpolu o maximální možné měsíční pokrytí „Wildlife crime“ segmentu přinesly ovoce v podobě 2 114 zásahů proti ilegální činnosti v tomto odvětví. Akce se zúčastnilo celkem 133 zemí a v návaznosti na operaci došlo k 500 zatčením. Česká republika se hned dvakrát dostala do výběru nejlepších akcí operace, které byly vyhlášovány každý týden. Nejprve se zabavením 750 pilulek tradiční asijské medicíny obsahující výtažek z chráněné holoparazitické rostliny *Cistanche deserticola*, které mířily přes Českou republiku na Slovensko a následně zadržením 8 jedinců tzv. „drápkatých opic“ z čeledi kosmanovití, konkrétně kosmanů bělovousých, tamarínů pinčích a tamarínů žltorukých.

Odkaz na tiskovou zprávu Operace Thunder zde:

[2,114 seizures of endangered animals and timber in major international law enforcement operation \(interpol.int\)](https://www.interpol.int/2,114-seizures-of-endangered-animals-and-timber-in-major-international-law-enforcement-operation)

Jednou z dalších činností WCWG jsou specializované několikaleté projekty, které sdružují členy zasedání do úzké pracovní skupiny zabývající se konkrétním globálním problémem. Mezi zaběhlé projekty (ze zasedání WCWG v Singapuru 2022) patří *Illegal Snares and Trapping*, *Illegal trades in Songbirds* a *Illegal Global Eel Trade*, kterých se účastní oba čeští zástupci WCWG. *Illegal Global Eel Trade* projekt se zabývá monitoringem a odhalováním ilegálního obchodu s úhořem říčním, coby nejpašovanějším zvířetem na světě. Tento projekt je koordinovaný Europolem s mezinárodní pomocí Interpolu a má tak důležitý celosvětový přesah. V rámci Operace Lake VII, konající se v letech 2022-2023, došlo k zabavení 7966 kg úhořího monte (mladí úhoři vracející se z moře do sladkovodních evropských toků) a zatčení 256 osob.

Nově schváleným projektem pod záštitou Interpolu pro následující roky je *Illegal trade with macaques*, který má za cíl mapovat obchod s makaky, jako důležitého pokusného a testovacího laboratorního artiklu. Dle dat, která zveřejnilo americké ministerstvo zemědělství, putuje každoročně do laboratoří přibližně 75 000 jedinců. Velká část z nich z ostrova Mauricius, odkud má být obchod s nimi v následujících letech monitorován.

Zasedání WCWG 2023 bylo zakončeno volbou nového vedení a slavnostními proslovů všech zvolených uchazečů, kteří budou stát v čele výboru následující 4 roky.

Cestovní zpráva předložena dne: 3. 1. 2024

Zpracoval: Ing. Ondřej Peč

Schválil: RNDr. Jindřich Novák, Ph.D., vedoucí oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES